

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOS ADMINISTRACINIŲ VIENETŲ
IR JŲ RIBŲ ĮSTATYMO NR. I-558 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-429**

2021 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. gegužės 5 d. sprendimo Nr. SV-S-98 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 7 punktą bei įvertinusi Lietuvos savivaldybių asociacijos 2021 m. rugsėjo 15 d. raštu Nr. (4)-SD-625 „Dėl patikslinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo Nr. I-558 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-429“ projekto derinimo“ pateiktą išvadą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo Nr. I-558 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-429 (toliau – Įstatymo projektas) ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui jį tobulinti atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Įstatymo projektas ir jame siūlomas reguliavimas be reikalingų lydimųjų įstatymų, įgyvendinančių Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytus tikslus, laikytinas deklaratyviu įstatymų leidėjo siekiu aktualizuoti Lietuvos istorinių sostinių paveldą. Todėl siūlytina parengti ir kartu su Įstatymo projektu teikti Lietuvos Respublikos Seimui Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymo Nr. VIII-385 9¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymo Nr. VIII-385 9¹ straipsnis būtų papildytas nauju rodikliu: „Savivaldybės teritorijoje esančių gyvenamųjų vietovių, kurioms suteiktas istorinės sostinės teritorijos statusas, bendras plotas“. Šio rodiklio koeficiento reikšmė galėtų būti lygi 0,002, tačiau kartu būtų sumažinta rodiklio R_2 – savivaldybės teritorijos plotas – koeficiento reikšmė 0,002. Tokiu būdu savivaldybės, kuriose yra gyvenamosios vietovės, kurioms suteiktas istorinės sostinės teritorijos statusas, galėtų turėti papildomą finansinį šaltinį, susijusį su istorinių sostinių teritorijų kultūros paveldo aktualizavimu ir kultūrinio-pažintinio turizmo vystymui.

2. Įstatymo projekto 1 straipsniu siūloma papildyti Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo Nr. I-558 (toliau – keičiamas įstatymas) 3 straipsnį nuostatomis, reglamentuojančiomis sąlygas, kurioms esant gyvenamosioms vietovėms ar jų dalims gali būti suteikiamas istorinės sostinės teritorijos statusas. Pagal šiuo metu turimus istorinių šalinių ir kitus duomenis, dabartinės Lietuvos teritorijoje Lietuvos valstybės sostinės statusą turėjo Kernavė, Trakai su Senaisiais Trakais, Vilnius ir Kaunas. Šiuo metu nėra patikimų istorinių ar kitų duomenų, kad kuri nors kita Lietuvos gyvenamoji vietovė būtų turėjusi Lietuvos valstybės sostinės statusą, t. y. vietovių, kurioms šiuo metu gali būti suteiktas istorinės sostinės teritorijos statusas, sąrašas, iš esmės, yra baigtinis, todėl Įstatymo projekte naujai reglamentuoti sąlygas, kurioms esant gyvenamosioms vietovėms ar jų dalims gali būti suteikiamas istorinės sostinės teritorijos statusas, netikslinga. Taip pat netikslinga Įstatymo projektu keičiamame įstatyme nurodyti, kad reikalavimus istorinės sostinės teritorijos statusui suteikti nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

3. Įstatymo projekto 1 straipsniu siūloma keičiamo įstatymo 3 straipsnyje nustatyti, kad istorinės sostinės teritorijos statusą turi Kauno miesto senamiestis, Kernavė, Trakai su Senaisiais Trakais, Vilniaus miesto senamiestis.

Kauno, kaip laikinosios Lietuvos Respublikos sostinės, statusas yra siejamas su Kauno virsmu moderniu Europos miestu ir šio proceso metu atsiradusia tankia modernizmo architektūros pastatų koncentracija mieste. Kauno modernizmo architektūra daugiausiai buvo plėtojama Kauno miesto istorinėje dalyje, vadinamoje Naujamiesčiu, todėl Įstatymo projekte vietoj žodžių „Kauno miesto senamiestis“ reikėtų rašyti žodžius: „Kauno senamiestis, Kauno miesto istorinė dalis, vadinama Naujamiesčiu“. Atitinkamai vietoj žodžių „Vilniaus miesto senamiestis“ taip pat reikėtų rašyti žodžius: „Vilniaus senamiestis“.

Į Kernavės miestelio teritoriją patenka tik dalis Kernavės archeologinės vietovės (unikalus kodas Kultūros vertybių registre: 37320), kurioje pagal istorinių šaltinių ir archeologinių tyrimų duomenis ir buvo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino rezidencinė pilis ir viduramžių miestas, todėl Įstatymo projekte vietoj žodžio „Kernavė“ reikėtų rašyti žodžius: „Kernavė su Kernavės archeologine vietove“.

Senieji Trakai yra atskira gyvenamoji vietovė, todėl Įstatymo projekte vietoj žodžių „Trakai su Senaisiais Trakais“ reikėtų rašyti žodžius „Trakai, Senieji Trakai“.

4. Įstatymo projektą tikslinga papildyti Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo Nr. I-558 1 straipsnio 5 dalies pakeitimu, kuriame būtų nurodyta, kad gyvenamosioms vietovėms gali būti suteiktas ne tik kurorto ar kurortinės teritorijos, bet ir istorinės sostinės teritorijos statusas.

5. Pagal šio nutarimo 2 punkte pateiktas pastabas patikslinus Įstatymo projektą, Vyriausybei nereikės priimti šio įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų, todėl įstatymas galėtų įsigalioti iš karto po jo oficialaus paskelbimo Teisės aktų registre. Atsižvelgiant į tai, siūlytina atsisakyti Įstatymo projekto 2 straipsnio kaip perteklinio.

Ministras Pirmininkas

Kultūros ministras